

MIN VÄRLD

KLASS 2B

TILL KULTUREN

Min dotter går i klass 2b på skolan Framtidskompassen i Västra Ingelstad, mitt ute i ingenstans, söder om Malmö.

Anneli, klassens pedagog, ville att jag skulle berätta om mitt jobb, som är att forma och ge ut böcker. Eftersom jag tycker det är nervöst att prata inför många, och eftersom jag ville vara säker på att de skulle förstå hur härligt mitt yrke är, så ville jag hellre **göra** än berätta. Så jag samlade ihop mig och tänkte "nu jädrar gör jag mitt livs viktigaste projekt, de här ungarna ska få en chans att producera något många bara drömmer om. Vi ska trycka **en bok** ihop." Jag ska lära dem tekniken, de kan lära mig kreativitet. Arbetsnamnet för boken är **MIN VÄRLD**.

Jag tänkte vidare, större, mer – och jag insåg att den här boken kommer att bli riktigt bra – **jag vill att många ska få uppleva den!** Eftersom jag redan arbetar med Kulturen pratade jag om idén med Viveca Ohlsson, och hon tyckte direkt att fotona borde få en utställning, helt klart!

TEMAT

En bra bok behöver ett bra tema. Jag vill att barnen ska få jobba så fritt det bara går, och sådan frihet kräver en viss uppstyning. Den kreativa styrningen arbetar jag och Anneli med nu.

Vinklingen är ett inifrån-perspektiv, betraktaren ska få ta del av en hemlighet –detta kommer att skapa stor nyfikenhet hos både vuxna och ungdomar som ska läsa boken och gå på utställningen. Man kan likosm inte motstå en hemlis som man får att ta del av.

Följande är vad fotograferingen, skrivandet och och arbetet med utställningen kommer att ge barnen och vad betraktaren kommer att få ta del av:

MIN VÄRLD.

Detta är min värld. Varför är det så – vem är jag?

FOTONA: Hur är vardagen ut för just denna 9-åring? Vad ser man som barn? Detta kommer eleverna att fånga dels genom linsen och dels genom att spara något föremål från deras dag, något de känner för. TEXTERNA: Jag vill att barnen ska få tillfälle att fundera på varför vardagen ser ut just så – varför åker jag buss den här vägen till skolan, varför gillar jag just den här frukosten, varför tog jag de här kläderna idag? Varför är det just den här legogubben som är min favorit och varför tycker jag om just det här hörnet av skolgården? En medvetenhet om det vardagliga, det som formar en person. I bästa fall ger projektet en ledtråd till den enorma frågan: Vem är jag?

Detta måste visas på ett sånt sätt att andra människor, äldre barn, vuxna, blir nyfikna och vill bläddra och titta. Jag vill att betraktaren känna sig delaktig i 9-åringens värld, se inifrån ögat ut genom pupillen. Det ska kännas som man får ta del av en hemlis.

Detta är min värld, du får vara med.

Specifikation

UTSTÄLLNINGEN

Fotona ska ställas ut ev. ska en del ramas in.

Texterna ska kunna läsas nära bilderna.

De saker barnen samlar ihop från sin vardag ska finnas med.

På något litet (i det närmaste symboliskt) vis ska barnen få hjälpa till med utställningsarbetet, så att andemeningen från bokproduktionen, att man faktiskt kan själv, realiseras även på Kulturen. Inom rimliga gränser och så att resultatet fortfarande blir snyggt, vill säga.

En fin idé är att trycka hela uppslagen från boken exakt så som de ser ut men i större formt och ställa ut. Det skulle ge ett fint grafiskt intryck med färre små delar, färre ställen att fästa blicken på, och förmedla precis det barnen själva formgivit och tänkt, utan att tolkas av den som hänger utställningen.

Det kommer alltså även att samlas in små saker från vardagen, ett slags artefakter. Dessa vardagens skatter ska ju egentligen helst visas vid respektive foto, och tar man uppslagsidén är det

kanske tillräckligt, men jag vill att det riktiga föremålet ska finnas i lokalen också. Man skulle kunna ha dem samlade på ett ställe för att förenkla produktionen och hålla nere kostnaderna, jämfört med var sin pyttemonter. Jag vet å andra sidan att barnen i Ebbas klass är fullt kapabla att tillverka varsin egen monter att hänga på vägg av plexiglas, en kub till deras föremål.

En låg monter med de små sakerna uppsatta lite som en klassisk insektstavla, som man kan titta på ovanifrån, med nummer som refererar till fotot är en enklare idé, som skulle funka bra annars. Fast kanske inte med nålar igenom, men den formen :)

Det ska finnas något att göra i lokalen – för när inspirationen kanske måste ut i kreativitet omgående! Det kan vara att fotografera efter givna teman eller riktlinjer på Kulturens område, fotografera ett "spår". Vi bör också använda Kulturens boktryckeri. Boktryckarhistoria och typsnittskonst är viktigt för mig. Man ska få fotografera och leta artefakter på Kulturen. I utställningslokalen eller i workshop ska man få rita sin bil inifrån, rita hur pappa ser ut när han borstar tänderna, eller sy en kopia av gosedjuret i filt eller skriva ner receptet på det enda man tycker är gott till frukost: gurksmörgås, klippa ut favoritkojan i kartong, eller myshörnan hemma, stoppa små minikuddar med vadd och göra en 3D-modell av alltihop.

Jag vill att utställningen ska formges så att även äldre barn blir nyfikna för de kan verkligen ha nytta av projektet – att fundera på varför ens vardag , ens nära värld, ser ut just som den gör. Man kan med enkel teknik samla ihop och göra en snygg bok direkt från instagram eller facebook, det finns billiga lösningar för det på tryckerierna, man behöver bara trycka på en knapp, helt ärligt, med foton tagna med tellen. Opretentiöst men personligt – och på riktigt! Ett sätt att uttrycka sig och göra sig hörd, i ett media som är vuxen-kulturellt sett mer accepterat än bloggen, men har liknande opretentiösa, enkla produktionssätt och korta ledtider. Återigen: **Detta är min värld. Du får ta del av den.** Vilken tonåringsförälder skulle inte bli intresserad?

ÖVRIGA TANKAR

Temat var ju från början en del av att nå fram till målet, att visa hur bokproduktion går till, men för barnen, för mig, skolan och Kulturen blir självklart temat det centrala. Jag tror dock att både skapandet och processen att få fram tankarna, rent tekniskt i text och bild in i datorn ut från tryckpressen, hör ihop. Det kommer att öka barnens självkänsla och självuppfattning både genom att de måste fundera lite på dessa stora frågor, och att de får tillfälle att skapa en egen bok, precis så som man faktiskt gör på riktigt. Och det känns stort, det kan jag lova.

EN BRA BOK

En bra bok är spännande. Den innehåller hemligheter som bara läsaren får ta del av. Det vill jag ska komma fram i utställningen, att det känns som att man får vara i barnets öga. Uppleva ett uttryck inifrån. Man får ta del av en hemlis.

Man ska börja med att tänka ut innehållet, varför man vill göra boken. Vad är själva idén med boken? Vad ska fotona handla om, hur ska bilderna hänga ihop, som ett ämne (det är ju en idé att använda samma tema som ni har i skolan, rymden), eller en tanke som gör att de hänger ihop för den som tittar på fotona, så att man kan tolka och förstå dem. T ex:

På **RASTEN**: hur ser det ut medan man åker linbanan, hur ser det ut inuti ett fotbolls-

mål,

VAD SER JAG om jag lägger mig ner på magen / kryper in i buskarna / fotograferar och blundar? Ser kompisarna/skolgården annorlunda ut om man fotar dem från en höjd (en kulle, en sten, ett träd, en klätterställning, uppe på rutschkanan)?

Är det några särskilda ställen jag blir **GLAD** av? Eller **SUR** av?

VÄDRET: hur ser det ut egentligen, kan man fota en vattendroppe eller en solstråle eller en regnbåge, eller vinden? Hur ser man att det blåser?

MIN VANLIGA DAG: så här är den, så här ser min säng ut, här är frukosten, min pappa i pyjamas, tandborsten, vägen till skolan, störiga grabben på bussen, mattelektion eller nya engelska ord, mitt fack och min krok, gympamajjen, innebandymålet, fotbollsplanen, linbanan, bästa stället på ängen, fritids goaste myshörna, pyssel på bordet, torn, roligaste spelet, kompisen när han förlorar i det spelet, mamma som hämtar mig, tv-program, läxan gjorde jag här, lillebror såg ut så här, det här hjälpte jag till att laga till middag, den här boken läste mamma, men jag ville hellre höra den här, min tandborste igen, gonatt.

MIN inte VANLIGA DAG: jag åkte bort, var hos tandläkaren, gick på bio, simmade ...

HUR KÄNNIS TID? Hur det blir LÅÅÅNG tid: vänta på bussen i regn, lyssna på trist bok, prata med någon man inte vill prata med, städa undan tusen legobitar, vika sina kläder, äta tråkig macka, lyssna och vara tyst, åka bil till ett spännande ställe, stå i kö för att komma in på badhuset.

Hur det blir alldeles för KORT tid: Spela dataspel, äta glass, bada i varm bassäng på äventyrsbad, vara på lekland, hälsa på morfar och prova hans nya såg, vara på party, göra projekt i skolan och surfa på datorn, leka med kompisar efter skolan, titta på tv, på rasten, lyssna på superspännande bok, titta på film, busa med en bästis, sommarlov, julafton, köra bilbana, rida i skogen, ligga kvar i sängen på morgonen.

MOTSATSER:

Inuti/Utanpå

Söt min/Fult ansikte

Fula hus/snygga hus

Mat som är god /mat som INTE är god

Hård grej/ Mjuk grej

Rolig grej i skolan/Dumma saker i skolan

Långtråkigt/Så roligt att tiden försvinner

Levade/Död

Snabba grejer/Långsamma saker

Kul spel/Urtrist spel

Högt uppe/Långt, låååångt nere

Framåt, mot nytt roligt, spännande/Bakåt, till det gamla trygga, mysiga

Detta tankearbete ger till slut frågan: **VAD SKA BOKEN HETA?** Fundera på titel, kanske rubriker på olika kapitel i boken, efter vad ni fotograferat.

I EN BRA BOK FINNS EN DISPOSITION: **ETT MÖNSTER**

Det här är enkel bok att göra, vi behöver inte skriva mycket. Men ni behöver tänka på innehållet lite, så att boken blir som ni tänkt er.

FÖRST: Inledning & ett hej till läsaren: Av alla tillsammans, kanske vars en mening. Eller så skriver de som tycker det är roligast, man kan föreslå vad det ska stå. Eller så väljer ni ut en person, som får bestämma vad det ska stå, något som passar hela klassen.

MITTEN: Den stora delen, här kommer fotona & texterna.

SIST: Tack & hejdå!

MEN FÖR ATT boken ska se **SNYGG** och professionell ut behövs en viss rytm när man bläddrar i boken, en genomtänkt design, ett enkelt mönster som återkommer (foto på vänster sida, text på höger) (ett uppslag i röda färger, nästa i blåa färger, vart tredje i grönt och så kommer rött tillbaka igen).

Tänk ut de här sakerna: Vilka färger tycker ni allra mest om? En bra idé är att välja svart och vitt + 2 eller 3 färger som ser vackra ut ihop (turkos, blått & grått) (rosa, lila, ljusblått) (turkost, rött, havsblått) eller oväntade kombinationer, starka färger (limegrönt, grått, orange) (orange, turkos, rött) (gult, blått, orange) (grönt, blått, knallgult) eller bara såna där glada färger (tuggummirosa, solgult, gräsgrönt) eller mysiga varma färger (brunt, ljusrosa, ljuslila) (brunt, orange, beige). Vilka böcker/bilder gör mig själv intresserad? Ska boken vara likadan, raka linjer, samma slags bokstäver, eller varje uppslag olika? Ska Anneli få en egen kamera också? :)

MAN MÅSTE INTE ha ett tema, men det är lättare. Det hjälper en att få idéer till bra, snygga bilder, man får lust att göra en serie med bilder, som passar ihop antingen genom sina färger och vad de föreställer rent grafiskt, eller genom vad de handlar om. Är det något särskilt jag gillar mest som jag kan fota? Man kan fota: sin kompis, sin sport (alltså en fotboll, en bandyklubba, en häst, dansskor, ishockeymål) Roligaste man vet efter skolan: PlayStation, en Super Mario, ritgrejer, Littlest Pet Shops-djur, sitt husdjur (en hund, ett marsvin, en kanin), sin trädgård med ställen gillar att vara på, t ex som en koja, cykelvägen, vändplatsen, skatebana, ens verkstad, köket om man gillar att laga mat o baka, ens skrivbord, ritgrejer, ens dator, tv:n, mP3-spelaren, iPaden. Man kan fota sin bror, sina farmor, sin morfar, grannen, grannens katt.

VIKTIGT: BOKEN MÅSTE INTE vara oerhört genomtänkt. Det viktiga är att fotona & texten är det du själv vill visa. Men det är lättare för läsaren att förstå vad ni menar och vill visa, om det finns tydliga enkla mönster i färg och mönster i boken. Som sagt, så räcker det fint med EN enda bild, bara du gillar den själv. Boken kommer ju att finnas för alltid sen.

Det blir 40 sidor som är era egna + 8 sidor inledning och slut, ni vill kanske ha en bild på hela klassen också eller på ett ställe på skolan ni gillar allihop (ängen eller linbanan eller ert klassrum). Det ska också stå lite om vilka kameror vi använt, hur arbetet gick till, plus information om förlaget, var boken är tryckt (tryckeriets namn) och vilket år den gjordes.

ATT VARA **FOTOGRAF**

Jag ska lära er använda kameran, det är inte svårt. Jag visar var och en.

Man kan inte gå jättejättenära med de här enkla kamerorna, men filmen är bra, den återger färger på ett bra sätt, men inomhus ska man använda blixtn om man vill att bilden ska vara tydlig. Utan blixtn blir den mysig och mörkt / dunkelt, och då måste du kanske förklara i text exakt vad bilden föreställer. Utomhus i sol blir det extra bra färger. Om någon rör sig blir det suddigt ibland, men det kan se fräckt ut ifall det är en fotbolls-

match på gång eller nån jagar nån i en thriller, för då ser man på det stilla fotot att nån rör sig ändå.

Ni ska fråga om det är ok ifall ni fotar människor på nära håll, och ni måste förklara ifall nån undrar något. Eller någons husdjur. Man kan fota många mänsikor på en gång på ett torg eller i en gympasal eller så, där man är mer anonym och ingår i en stor grupp. Det är för att det inte ska kännas obehagligt att hamna i boken om man inte vet om det.

SÅ HÄR KOMMER DET ATT GÅ TILL

Ni får var sitt uppslag i boken, 2 sidor alltså, där **NI FÅR GÖRA VAD NI VILL**. Det kan bli ETT foto på en sida och text på andra. Eller flera foton överallt. Eller flera på ena sidan, ett på andra sidan. Raka linjer eller huller om buller. Eller en pyttepytte-bild längst ner till vänster och ingen text alls. Vill ni lägga till egna lappar och bilder så fixar jag det – jag skannar in (kopierar) till datorn så ni kan lägga in dem där ni vill, så det blir eget pynt och egna färger på texter etc. Ni kan samarbeta över uppslagen om ni vill. Man kan ju göra en häst-historia tillsammans t ex, eller en stjärnornas-krig-saga, då behöver man ju skåde-spelare också, och kanske flera sidor för att få ihop historien med ett bra slut.

PLANERING

Ni har vars en hel vecka på er, även helgen och hemma, jag hämtar kamerorna på tisdag i skolan. Sen framkallar jag filmerna och ni får välja ut vissa, en bild eller flera. Alla som vill ska få göra era egna uppslag i datorn, annars kan ni berätta eller rita för mig hur det ska se ut. Det tar flera veckor, det kommer att vara sommar när boken kommer.

Jag ger er en kamera som ni får dela på två personer, en bra engångskamera med extra ljuskänslig film så att färgerna blir så fina som möjligt och vi ska provfota först och lära oss hur den funkar så vi vet t ex hur nära man kan gå när man fotar, eller om det funkar att fota under vatten, ipå natten eller på långt avstånd utan att det blir suddigt, fula färger, att blixten förstör eller att det blir helt svart bara.

Ni får vars 3 böcker, en som ni får behålla, de andra 2 kan ni ge i present, eller sälj dem och tjäna pengar som ni kan åka på en extra utflykt för innan sommarlovet.

Boken ska också skickas till kungliga biblioteket i Stockholm där de sparar allt tryckt material i Sverige. Kanske kan jag göra en app också som vi kan dela ut, med Framtidskompassens sång i bakgrunden om man vill, eller åtminstone en version som går att bläddra i på nätet, om man vill visa den i en iPad för någon och man inte har boken med sig.

Jag skriver också till era föräldrar så de vet vad ni pysslar med och inte blir skraja om ni fotar när de borstar tänderna.

Det finns idéer för framtida arbete med att följa upp klassen. Att den afrikanska klassen ska ge ut sin bok med min hjälp.

